

CHRISTIANI WOLFII
JUS NATURÆ
METHODO SCIENTIFICA
PERTRACTATUM,

PARS QUINTA,
DE

CONTRACTIBUS
ONEROSIS RELIQUIS,
QUASI CONTRACTIBUS,

Modis tollendi obligationem ex Contractu,
ET DE JURE IN RE SUA ALTERI CONSTITUTO,
VELUTI PIGNORE, HYPOTHECA ET SERVITUTIBUS,
ET NUNC PRIMUM CUM

VIRI CL. DE VATTEL
ANIMADVERSIONIBUS,

EDITIO NOVISSIMA EMENDATIO, ET AUCTION.

FRANCOFURTI, ET LIPSIÆ,
MDCCLXV.

ÆRE SOCIETATIS VENETÆ,
SUPERIORUM FACULTATE, AC PRIVILEGIIS.

Severissimo ac Potentissimo Principi ac Domino Domino

FRIDERICO REGI BORUSSIÆ,

Margravio Brandenburgensi, Sacri Romani Imperii Archi-Camerario & Principi Electori, Supremo Silesiæ Duci, Principi Supremo Arausionensi, Novi Castri & Valengiz, necnon Comitatus Glacensis, Geldriz, Magdeburgi, Cliviz, Juliaci, Montium, Stetini, Pomeraniz, Cassubiorum, Vandalorum & Megapolis, necnon Crofnæ Duci, Burgravio Norimbergensi, Principi Halberstadii, Mindæ, Camini, Vandalii, Sverini, Raceburgi, Ost-Friiz & Mursii, Comiti Hohenzollera, Ruppini, Marcæ, Ravensbergi, Hohensteinii, Tecklenburgi, Sverini, Lingæ, Buræ & Leerdami, Domino Ravensteinii, Rostochii, Stargardiz, Lavenburgi, Butoviz, Arlayz & Bredz. &c. &c. &c. Regi ac Domino meo longe Clementissimo.

REX AUGUSTE.

A est rerum humanarum facies, ut incertus plerumque sit eventus. Consilia perspicacia & sapientia, acta solertia & prudentia regit, eventus vero expectantur. Meritorum adeo mensuram non eventus, sed consilia & acta implent. Non tamen propterea eventus provsus in sortem conjicitur, sed in deliberationem maxime cadit. Eventus cæci sunt, quod oculis humanis se subducunt, quæ consilium explicaturis comitabuntur. Ast cum sagaci menti futura quodammodo prævidere detur, quantum ad negotium probabiliter gerendum sufficit, in consultatione non postremum locum obtinet accurata eventus consideratio. Et quamvis impossibile sit, ut ex dubitationum fluctibus totus emergat animus, argumentis probabilibus in diversas partes se ostendentibus; ad legem tamen fit electio, ne nos periculis sine causa offeramus. Satis hoc exploratum est illis, quos populorum

JURIS NATURÆ

PARS QUINTA.

De Contractibus onerosis reliquis, quasi contractibus & Jure in re sua alteri constituto.

CAPUT PRIMUM.

De Contractibus onerosis reliquis.

*S*i certa species moneta datur, ut alter eam accipiens det pecuniam in alia moneta specie; contractus permutatio est. Etenim si certa species ratione speciei monetae datur, ut alter eam accipiens det pecuniam in alia moneta specie; species monetae considerantur tanquam res mobiles diversa speciei, non vero tanquam pretium rerum aliarum: quod per se patet. Datur igitur res aliqua ab uno, ut alter eam accipiens det rem aliam. Enimvero si quis dat rem quandam alteri, ut ab eo vicissim recipiat rem aliam, contractus permutatio est.

Jur. nat.). Quamobrem permutatio est, si certa species monetae datur, ut alter eam accipiens det pecuniam in alia monetae specie, seu aliam monetae speciem.

Ita ex. gr. permutatio monetae grandiorum, veluti florenos, cum pecunia minuta, monetae argenteae cum aurea, monetae aureae certae speciei cum moneta aurea alterius speciei, veluti

ducatos cum nummis aureis Gallis, vulgo Ludovicianis dictis, vel ducatos Hungaricos cum Batavis.

§. 2.

Quoniam si certa monetae species pro alia datur, contractus permutatio est (1.); Quamobrem de permutatione demonstrata sunt, ad contractum quoque, quo certa species monetae pro alia specie datur, applicanda sunt.

Pecuniam cum pecunia permutari posse, si spectetur tanquam corpus, non tanquam pretium rei alterius, alibi jam demonstravimus (6. 889. part. 4. *Jur. nat.*); ut adeo non opus sit de hac

permutatione in specie sensu demonstrari, quae de omni permutatione in genere demonstrata sunt.

QUÆSTIONES
DE JURE NATURALI

CUM ANIMADVERSIONIBUS IN OPUS

C. L. WOLFFII

DE JURE NATURÆ

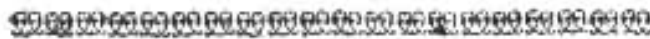
AUCTORE

DOM. DE WATTEL

Ex Gallico in Latinum conversæ.

CL. DE WATTEL
 QUÆSTIONES
 DE JURE NATURALI
 ET ANIMADVERSIONES
 IN CL. WOLFFII
 PARTEM SEXTAM.

§. 8. *Jus immutandi sine jure alienandi inutiliter restringitur ad alium.*

Addendum proculdubio, nisi extrinseca e. g. jus hoc in agrum vi^m extrinseca e. g. jus hoc in agrum vi^m De jure immutandi.
 adfint rationes extrinseca. cinum facultatem mihi tribuet obstan-
 Jus enim immutandi fundum di, ne in eo domus ædificetur, aut
 alienum, aut mutationes in stagnum effodiatur, aut opus aliquod
 terdicendi, utile posset esse ratione noxium efficiatur.

§. 59. *Emphyteuta in gratiam domini emphyteuseos emphyteusin remittere potest; ¶ quando hoc facit, dominus emphyteuseos fit jure pleno dominus rei emphyteuticæ, remissio tamen hæc fieri nequit, domino emphyteuseos invito.*

Postrema pars propositionis minime probata est. Contractus enim emphy-
 phy-
 An remitti possit emphyteusica

JURIS NATURÆ

PARS SEXTA.

De Dominio utili & Juribus ac obligationibus nonnullis Miscellaneis.

CAPUT I.

De Dominio utili & ejus Speciebus quibusdam.

§. I.

Dominium utile dicitur, in quo jus utendi fruendi prorsus liberum, seu nullo modo restrictum, proprietas vero aliquo modo restricta est ad alium. *Dominium utile quoddam dicitur.*

Continet nimirum dominium proprietatem, jus utendi & jus fruendi (§. 136. part. 2. *Jur. natur.*), & si plenum fuerit, eidem inest proprietas, ac jus utendi fruendi nulla ex parte dominarum (§. 137. part. 2. *Jur. nat.*). Quodsi ergo quis habuerit jus utendi ac fruendi prorsus

liberum, est proprietatem non prorsus liberam, sed ex parte ab alio quodam pendentem, qui quidpiam ejus participat; dominium erit utile, ac ita dicitur, quia qui id habet, omnem ex se percipit utilitatem, quæ ex ea quomodocumque percipi potest, solus.

§. 2.

Qui dominium utile habet, *dominus utilis* appellatur. Quamobrem cum in dominio utili jus utendi fruendi sit prorsus liberum, proprietas vero aliquo modo restricta ad alium (§. 1.); *dominus utilis de usu & fructu rei pro arbitrio suo disponere potest, de ipsa autem substantia non prorsus pro arbitrio suo disponere valet* (§. 118. part. 2. *Jur. nat.*), consequenter *re uti ac frui potest, non modo sicuti est, verum etiam prouti vult, quamdiu non nocetur juri alterius, ad quem proprietas restricta est, omnemque ex se utilitatem solus capit.* *Dominus utilis qui nam sit & jus ejus.*

Nimirum ex modo, quo restringitur proprietas, judicium sumitur de eo, quod facere non licet domino utili (§. 910. p. 1. *Jur. nat.*). Naturaliter nulla adest necessitas, ut proprietas certo modo restringatur; sed pendet restrictio a voluntate eorum, qui quicquam juris sui in alium transferunt. Originarie enim dominium plenum est, nec ullo modo restringitur; est quando dominia rerum in alios transferri cepe-

runt, cum modus transferendi vi ipsius domini pendat a voluntate transferentis (§. 11. part. 3. *Jur. nat.*), transferentium quoque voluntas dedit legem restrictionis proprietatis. Quamobrem in genere determinari nequit, quomodo in dominio utili restringenda sit proprietas. Non tamen propterea jura & obligationes, quæ ex dominio utili descendunt, arbitraria sunt: posita enim lege restrictionis, necessario resultant ac idem